

Vluchtelingen in getallen

2005

Hoeveel vluchtelingen zijn er wereldwijd? Krijgt Nederland meer of minder asielzoekers dan andere Europese landen? Waar komen ze eigenlijk vandaan? Veel gestelde vragen, waarop deze brochure een antwoord geeft.

Om de verschillende cijfers goed met elkaar te kunnen vergelijken, gebruikt VluchtelingenWerk Nederland zoveel mogelijk de statistieken van de UNHCR, de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties. Voor de Nederlandse statistieken is gebruik gemaakt van de cijfers die de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) ter beschikking stelt.

Een vluchteling is iemand die uit gegronde vrees voor vervolging wegens ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging, zich buiten het land bevindt waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan, of uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil inroepen.

(Vluchtelingenverdrag van Genève, 1951)

Colofon

Vluchtelingen in Getallen 2005.

Overname van gegevens uit deze folder is, met bronvermelding, toegestaan.

Vormgeving en visualisaties: H&R Communicatieve Vormgeving

Tekst: VluchtelingenWerk Nederland, afdeling Communicatie

Druk: Wilco

Oplage: 10.000

Prijs: € 0,50

© VluchtelingenWerk Nederland, augustus 2005

Inhoudsopgave

1. Vluchtelingen wereldwijd	p. 4
2. Vluchtelingen in Europa	p. 6
Asielaanvragen	p. 6
Beslissingen	p. 8
3. Vluchtelingen in Nederland	p. 10
Asielaanvragen	p. 10
Beslissingen	p. 13
Uitzettingen	p. 14
4. Verder lezen?	p. 15
5. Over VluchtelingenWerk Nederland	p. 16

1 Vluchtelingen wereldwijd

Begin 2005 waren ruim 19 miljoen mensen op de vlucht; dat waren er ruim 2 miljoen meer dan begin 2004. Zo'n 9,2 miljoen daarvan zijn erkende vluchtelingen, een daling van 4 procent ten opzichte van vorig jaar. Deze daling komt voornamelijk door het grote aantal vluchtelingen dat naar hun land van herkomst is teruggekeerd: sinds eind 2001 meer dan 5 miljoen. Ook het aantal asielzoekers daalde wereldwijd van 830.000 in 2003 naar 676.000 in 2004.

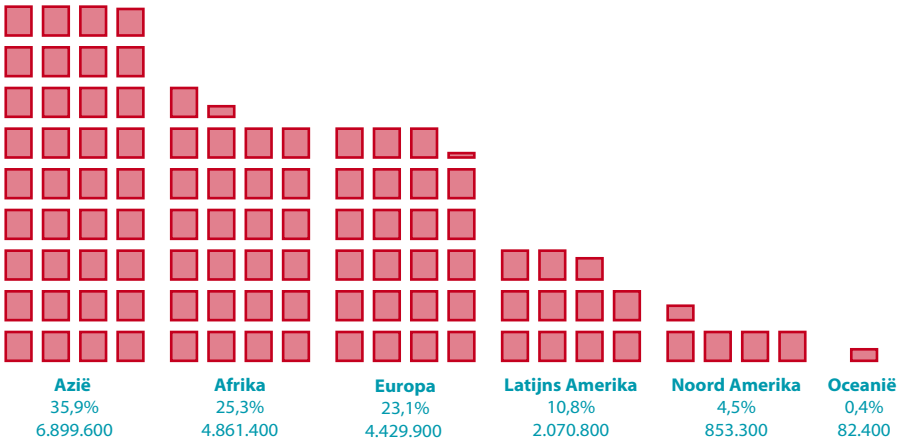
Toch groeide het totaal aantal mensen waarvoor de UNHCR zich inzet. De grootste stijging deed zich voor bij de groep ontheemden - mensen die in eigen land op zoek gaan naar veiligheid. In totaal schat de UNHCR hun aantal in 2005 op 7,6 miljoen mensen. Andere organisaties die bij de opvang van vluchtelingen zijn betrokken schatten het aantal ontheemden echter veel hoger in: de gerenommeerde niet-gouvernementele organisatie U.S. Committee for Refugees bijvoorbeeld, berekent het aantal ontheemden op 21 miljoen.

fig. 1.1 Aantal vluchtelingen en ontheemden per werelddeel

Vluchtelingen in getallen

4

1-1-2005 Totaal: 19.197.400 (100%)

Bron: Refugees by numbers 2005, UNHCR, 8 juli 2005

fig. 1.2 Landen met de grootste groep ontheemden binnen de grenzen, per 1-1-2005

1. Colombia	2.000.000	6. Georgië	237.069
2. Soedan	662.302	7. Russische Federatie	334.796
3. Azerbeidzjan	578.545	8. Bosnië-Herzegovina	309.240
4. Liberia	498.566	9. Joegoslavië	248.154
5. Sri Lanka	352.374	10. Ivoorkust	38.039

Bron: 2004 Global Refugee Trends, UNHCR, juni 2005

fig. 1.3 Landen met de grootste groep vluchtelingen¹ binnen de grenzen

	1-1-2005	1-1-2004
1. Iran	1.046.000	984.900
2. Pakistan	960.600	1.124.300
3. Duitsland	876.622	960.400
4. Tanzania	602.100	649.800
5. Verenigde Staten	420.900	452.500
6. China	299.400	299.400
8. Verenigd Koninkrijk	289.100	276.500
7. Joegoslavië	276.700	291.400
9. Tsjaad	259.900	146.400
10. Uganda	250.500	230.900
(...)	(...)	(...)
20. Nederland	155.257	185.558

Bron: 2004 Global Refugee Trends, UNHCR, juni 2005

fig. 1.4 Belangrijkste herkomstlanden van vluchtelingen²

	1-1-2005	1-1-2004
1. Afghanistan	2.084.900	2.136.000
2. Soedan	630.600	606.200
3. Burundi	485.800	531.700
4. Dem.Rep. Congo	462.200	451.500
6. Somalië	389.300	402.300
5. Palestijnen ³	350.600	350.600
8. Vietnam	349.800	363.200
9. Liberia	353.500	353.100
7. Irak	311.800	468.600
10. Joegoslavië	250.600	296.600

Bron: 2004 Global Refugee Trends, UNHCR, juni 2005

¹ Vluchtelingen, asielzoekers, terugkerende vluchtelingen, ontheemden en anderen die door de UNHCR worden bijgestaan.

² De Koerden worden niet apart geregistreerd, maar vindt men met name onder vluchtelingen uit Turkije en Irak.

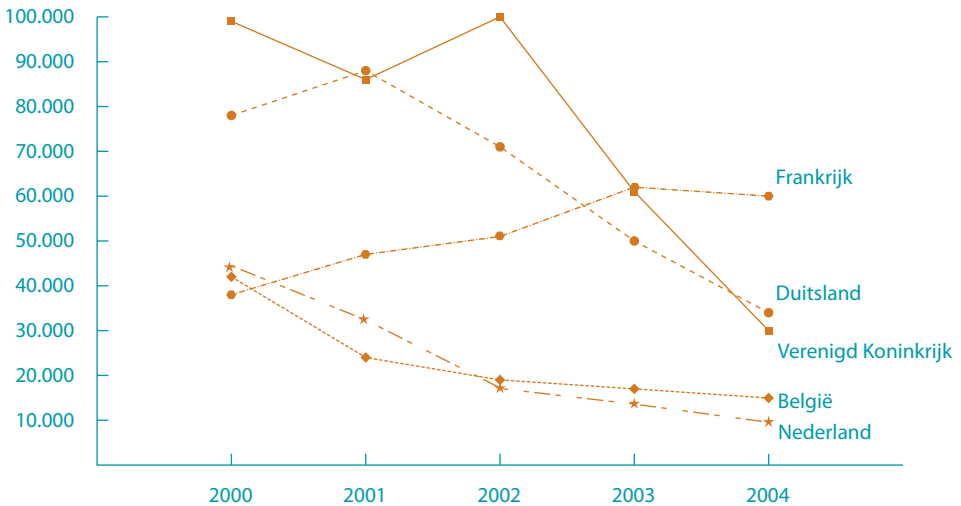
³ Palestijnen worden ondersteund door UNHCR. Het totaal aantal Palestijnse vluchtelingen wordt door de UNRWA (de VN-afdeling die verantwoordelijk is voor de ondersteuning van Palestijnse vluchtelingen) geschat op 4 miljoen.

2 Vluchtelingen in Europa

Minder dan een kwart van alle vluchtelingen wereldwijd verblijft in Europa. Een groot deel daarvan zijn mensen die de oorlog in voormalig Joegoslavië zijn ontvlucht. Zij verblijven veelal in de buurrepublieken of zijn ontheemd in eigen land. Ook de oorlog in Tsjetsjenië draagt voor een belangrijk deel bij aan het aandeel vluchtelingen in Europa. In de landen van de Europese Unie proberen landen die een koppositie innemen wat aantal asielerzoekers betreft, er alles aan te doen om de hoeveelheid asielerzoekers weer omlaag te krijgen. Nederland stond in 2000 nog derde op de ranglijst van asielaanvragen van West-Europese landen, en is nu naar de negende plaats gezakt.

Asielaanvragen

fig. 2.1 Individuele asielaanvragen in vijf West-Europese landen, 2000 - 2004

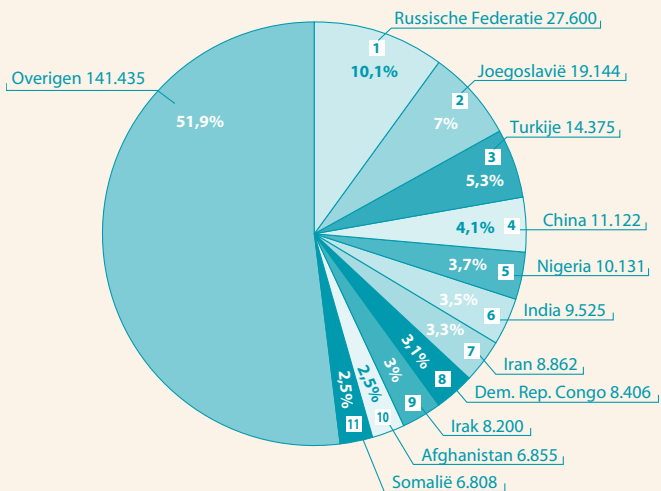

Bron: Asylum Trends, Monthly Report on Asylum applications in The Netherlands and Europe, INDIAC, januari 2005

fig. 2.2 Tien grootste groepen asielzoekers in 24 Europese landen, naar nationaliteit

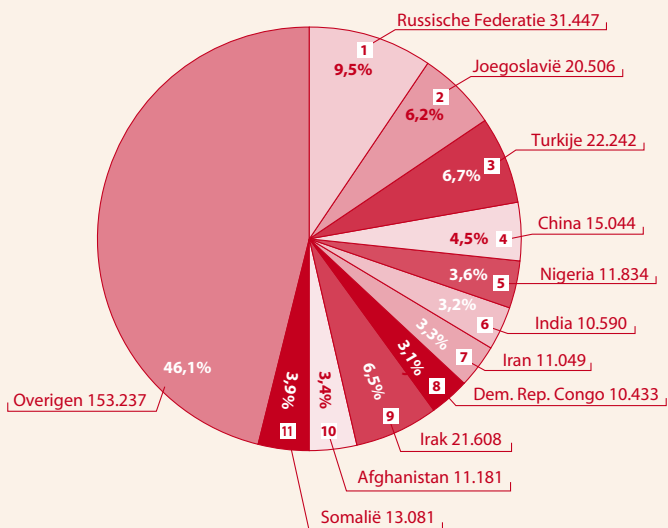
2004

totaal: 272.463

2003

totaal: 332.252

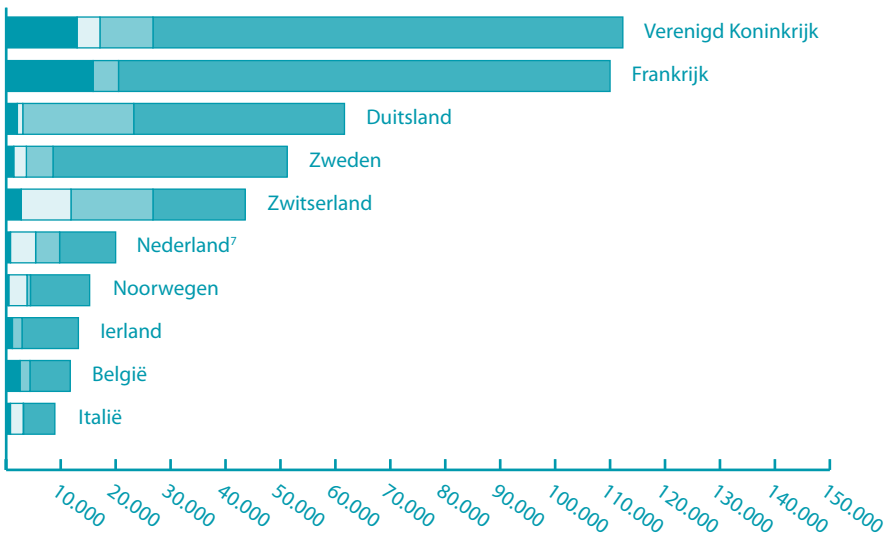
Bron: Asylum levels and trends, Europe and non-European industrialised countries 2004, UNHCR, maart 2005

Beslissingen

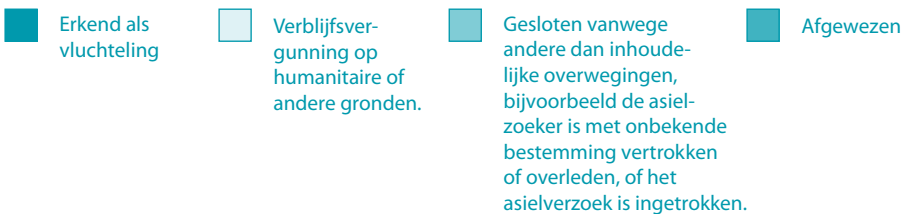
Statistieken lijken objectieve cijfers te geven. Toch is er al jarenlang discussie over het juiste percentage erkende vluchtelingen, zowel in Europa als in Nederland. Vaak wordt het besliscijfer gebruikt om dit percentage aan te duiden. Hierover bestaat echter verwarring. In de besliscijfers worden alle beslissingen bij elkaar opgeteld, zowel de beslissingen in eerste aanleg, als die na beroep of hoger beroep. Wanneer een asielzoeker in eerste instantie wordt afgewezen en in tweede instantie een verblijfsvergunning krijgt toegekend, komt hij tweemaal in de statistieken terecht: eenmaal als afgewezen en eenmaal als toegelaten vluchteling. Bovendien duurt het vaak meerdere jaren voordat een finale beslissing wordt genomen over een asielaanvraag. Het aantal beslissingen loopt daarom niet gelijk met het aantal asielaanvragen van dat jaar.

fig. 2.3 Beslissingen op asielverzoeken in tien Europese landen, 2002-2004

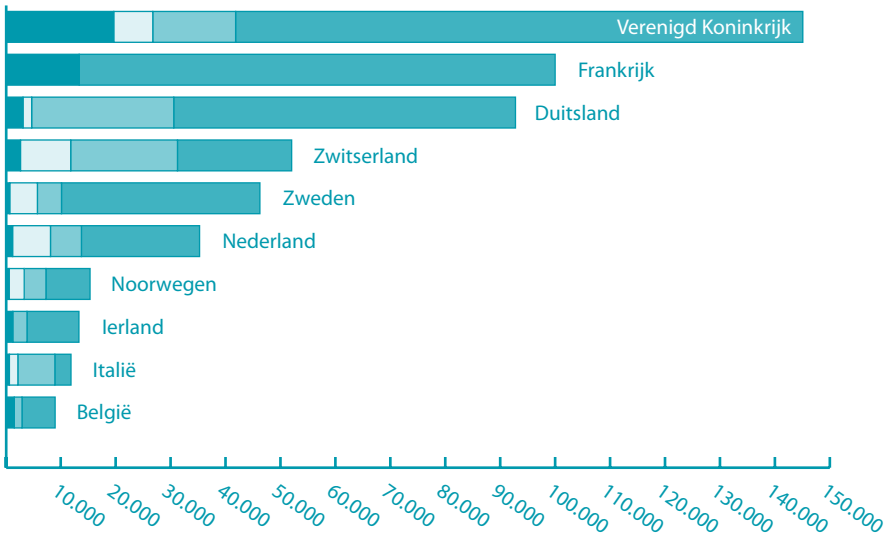
2004

Bron: 2004 Global Refugee Trends, UNHCR, juni 2005

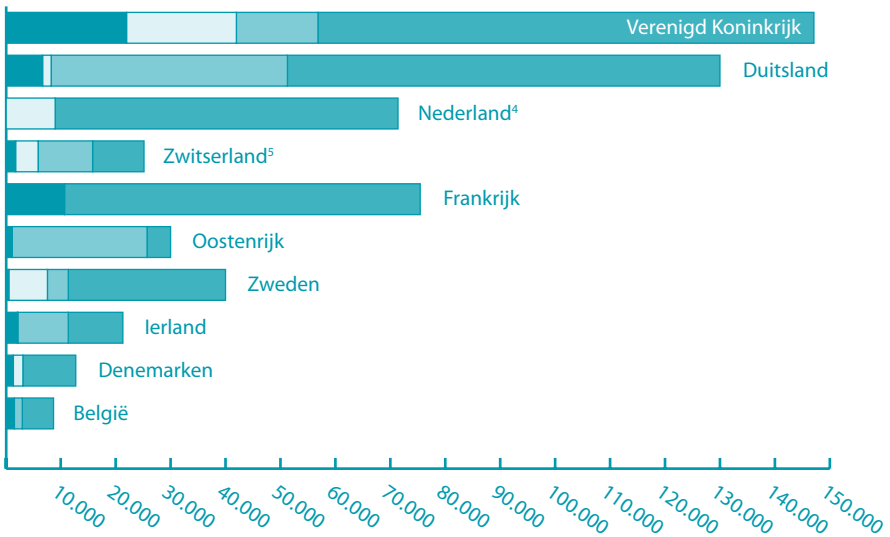

2003

Bron: 2003 Global Refugee Trends, UNHCR, juni 2004

2002

Bron: 2002, UNHCR Populations Statistics (provisional), augustus 2003

⁴ Gegevens IND.

⁵ Gegevens ECRE Country Report 2002.

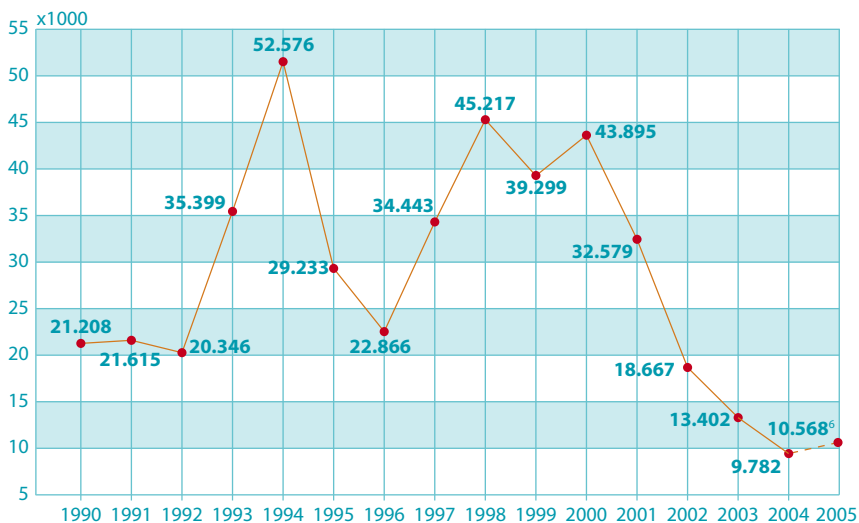
3 Vluchtelingen en asielzoekers in Nederland

Vluchteling of asielzoeker?

In het dagelijkse taalgebruik worden de termen vluchteling en asielzoeker vaak door elkaar gebruikt. Juridisch gezien is er echter een wezenlijk verschil. Een asielzoeker is iemand die asiel heeft aangevraagd. Zolang de overheid nog geen beslissing heeft genomen, blijft iemand asielzoeker. Hij wordt pas 'als vluchteling erkend' als op de asielaanvraag positief is beslist.

Asielaanvragen

fig. 3.1 Aantal asielaanvragen in Nederland, 1990-2005

Bron: IND

⁶ Cijfer berekend op basis van de gegevens van de eerste 6 maanden van 2005, toen 5.284 mensen in Nederland asiel aanvroegen.

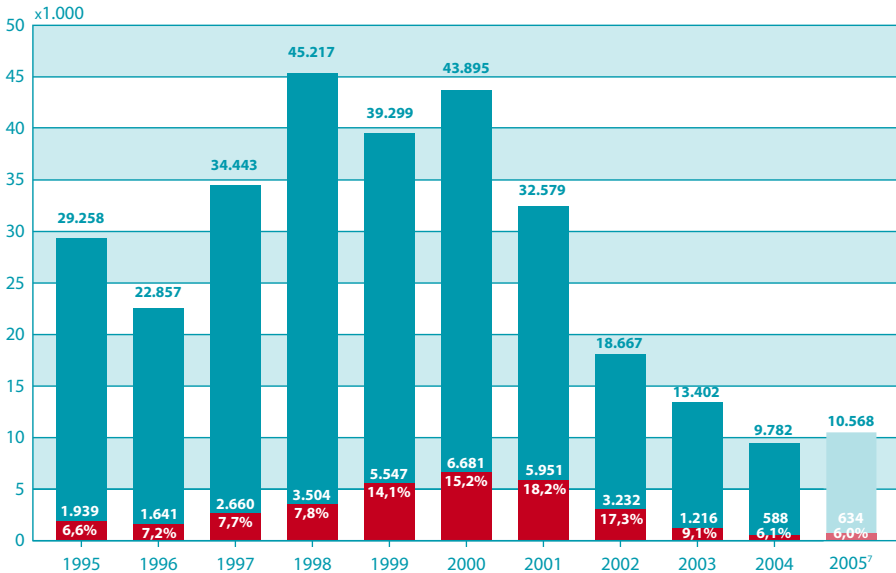
fig. 3.2 Tien grootste groepen asielzoekers in Nederland

Asielaanvragen 2004			Asielaanvragen 2003		
1. Irak	1.043	(10,7%)	1. Irak	3.472	(25,9%)
2. Onbekend	889	(9,1%)	2. Iran	555	(4,1%)
3. Somalië	792	(8,1%)	3. Onbekend	525	(3,9%)
4. Afghanistan	688	(7,0%)	4. Afghanistan	492	(3,7%)
5. Iran	450	(4,6%)	5. Somalië	451	(3,4%)
6. Burundi	405	(4,1%)	6. Liberia	441	(3,3%)
7. Joegoslavië	395	(4,0%)	7. Turkije	414	(3,1%)
8. Turkije	338	(3,5%)	8. Nigeria	414	(3,1%)
9. China	265	(2,7%)	9. Burundi	402	(3,0%)
10. Soedan	265	(2,6%)	10. Joegoslavië	393	(2,9%)
Overig	4.262	(43,6%)	Overig	5.998	(44,7%)
Totaal	9.782	(100%)	Totaal	13.402	(100%)

Bron: Ministerie van Justitie, IND/INDIAC, januari 2005, januari 2004

fig. 3.3 Alleenstaande minderjarige asielzoekers (ama's) in Nederland, 1995-2005

Totaal aantal asielzoekers, aantal ama's, aandeel ama's in het totaal

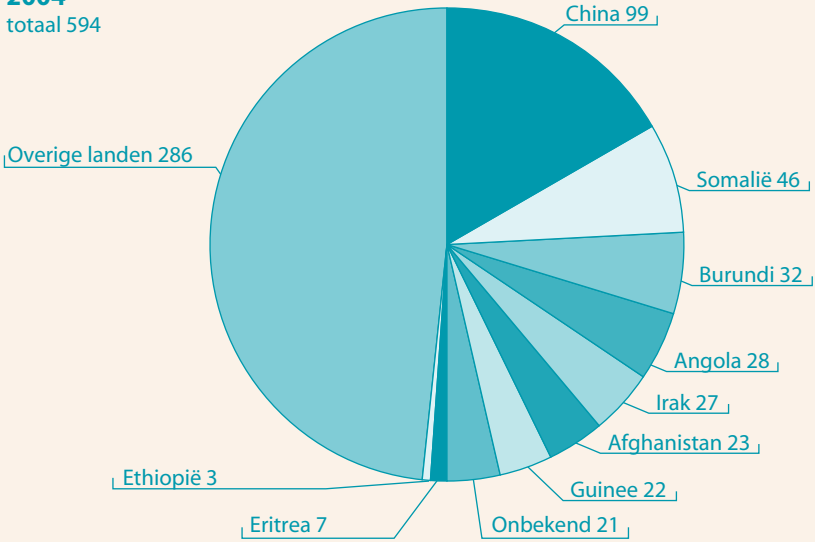
Bron: Asylum trends, INDIAC, januari 2005

⁷ Cijfers berekend op basis van de gegevens van de eerste 6 maanden van 2004, toen 317 ama's naar Nederland kwamen.

fig. 3.4 Asielaanvragen van amas's naar nationaliteit in 2003 en 2002, in Nederland

2004

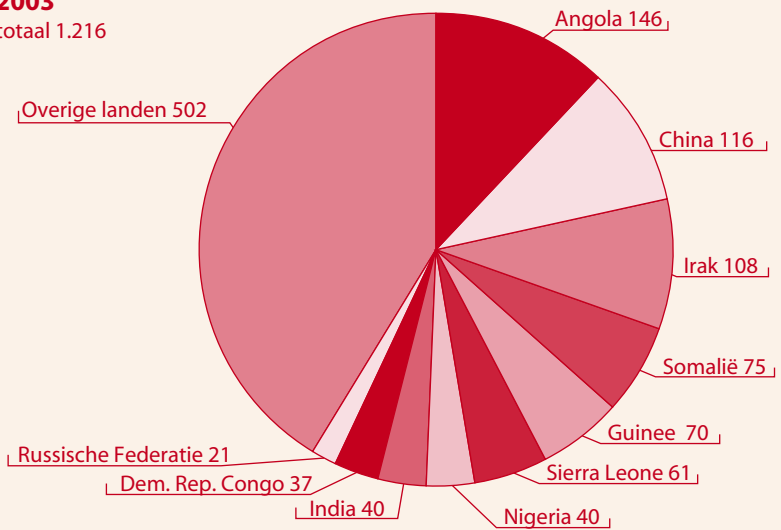
totaal 594

Bron: Asylum trends, INDIAC, januari 2005

2003

totaal 1.216

Bron: Asylum trends, INDIAC, juli 2004

Beslissingen

Verblijfsvergunningen

Met de invoering van de Vreemdelingenwet 2000, in april 2001, zijn de verschillende soorten verblijfsvergunningen voor vluchtelingen vervangen door een simpeler stelsel van verblijfsvergunningen.

Het trio A-status (erkenning als vluchteling), vergunning tot verblijf (vvtv; verblijfsvergunning op humanitaire gronden) en voorwaardelijke vergunning tot verblijf (vvtv; verblijfsvergunning op grond van de algehele situatie in het land van herkomst) werd vervangen door één *verblijfsvergunning voor bepaalde tijd asiel* (vbt-asiel).

Deze voorwaardelijke verblijfsvergunning kan na vijf jaar worden omgezet in een *verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd asiel* (vot-asiel), een definitieve verblijfsvergunning. Daarnaast werd de *verblijfsvergunning regulier* (vbt/vot regulier) geïntroduceerd, een status die ook aan asielzoekers kan worden toegekend.

In de jaren vóór 2001 werden de oude vergunningen nog gebruikt.

fig. 3.5 Positieve beslissingen op individuele asielaanvragen in Nederland, 1996 - 2004

Jaar	Totaal beslissingen	A-status	Vtv	Vvtv	Totaal positief
1996	84.071	10,5%	8,8%	8,8%	28,0%
1997	49.138	13,5%	10,5%	10,5%	34,5%
1998	47.829	5,0%	7,5%	19,0%	31,5%
1999	60.920	2,5%	5,7%	14,0%	22,2%
2000	76.809	2,3%	6,2%	4,1%	12,6%
2001 ^a	72.843	0,6%	2,2%	1,1%	
		Vbt-asiel	Vot-asiel	Vbt/vot-regulier	Totaal positief
		6,7%	0,7%	3,2%	14,5%
2002	70.290	5,8%	1%	5,7%	12,5%
2003	40.339	13,9%	3,5%	6,7%	24,1%
2004	26.090	17,8%	4,9%	16,3%	39,0%

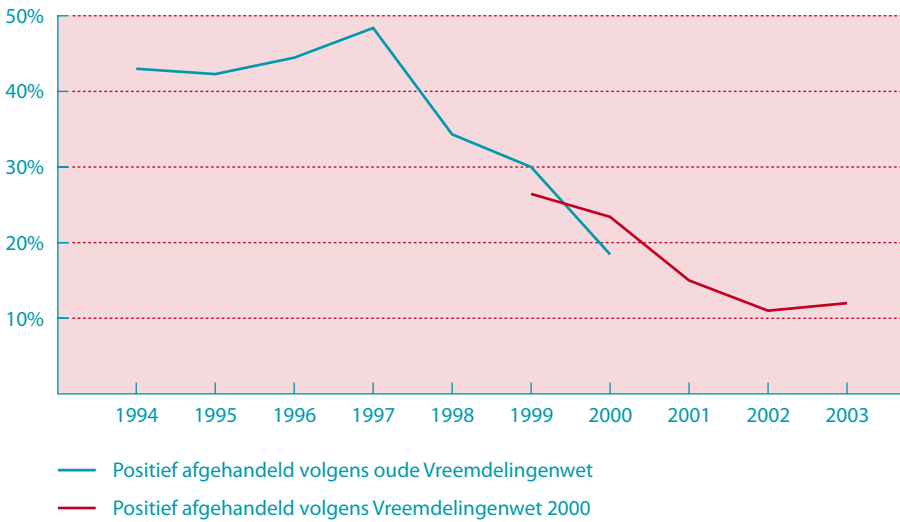
Bron: Jaarrapportage 2003, minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie, februari 2004

Cohortcijfers

Zoals uit het vorige hoofdstuk al duidelijk werd, kunnen statistieken aanleiding geven tot discussie. Zo ook de cijfers over de beslissingen op asielaanvragen.

Bij de cohortcijfers op pagina 14 worden alle asielzoekers die in één bepaald jaar asiel hebben aangevraagd, gedurende hun hele asielprocedure gevolgd. Veel asielzoekers krijgen immers pas na verloop van vele jaren een verblijfsvergunning. Cohortcijfers geven daarom uiteindelijk een realistischer beeld dan beslis cijfers. Nadeel van deze methode is echter dat de recente cijfers geen volledig beeld geven, juist omdat de procedures zo lang duren. Zo was in bijna 40 procent van alle asielzaken uit 2003 nog geen eerste beslissing genomen. Het toelatingspercentage over dat jaar kan dus nog stijgen.

fig. 3.6 Beslissingen op asielaanvragen, 1994 - 2003: Cohortcijfers

Bron: Cohortanalyse asielpcedure 1994-2003; peildatum 31 maart 2004, INDIAC.

Uitzettingen

fig. 3.7 Uitzetting uitgeprocedeerde asielzoekers, 1995 - 2004

Jaar	MOB / adrescontrole ⁹	Vertrek onder toezicht ¹⁰	Verwijdering / uitzetting ¹¹	Overig ¹²	Totaal terugkeer
1995	8.790	2.350	3.370		14.509
1996	11.090	1.840	3.550		16.481
1997	14.425	1.186	3.267		18.878
1998	10.640	1.090	2.620		14.342
1999	11.247	3.981	2.523	585	18.336
2000	10.871	3.188	2.027	536	16.622
2001	11.967	1.253	2.112	691	16.023
2002	16.875	1.537	2.276	567	21.255
2003	17.945	2.221	1.713	20	21.899
2004	10.662	2.354	1.488	383	14.887

Bron: Jaarrapportage 2004, minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie, februari 2004.

⁸ In 2001 werden deels oude, deels nieuwe verblijfsvergunningen uitgereikt.

⁹ Met onbekende bestemming (MOB) vertrokken: bij adrescontrole bleek dat betrokkene is vertrokken.

¹⁰ Betrokkene heeft zich bij een grenspost gemeld, en heeft onder toezicht het land verlaten.

¹¹ Betrokkene is door de marechaussee het land uitgezet.

¹² Onder andere aanzegging na vreemdelingenbewaring.

4 Verder lezen?

VluchtelingenWerk Nederland is een onafhankelijke, niet-regeringsgebonden organisatie, die opkomt voor de rechten van vluchtelingen en hen helpt bij het opbouwen van een nieuw bestaan in Nederland. Op de website www.vluchtelingenwerk.nl vindt u nieuws, achtergronden en statistieken.

De **Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)**, een zelfstandig bestuursorgaan van het ministerie van Justitie, beslist wie in Nederland mag blijven en wie niet. Op de website www.ind.nl staan cijfers over asielzoekers en vluchtelingen in Nederland.

Het **ministerie van Justitie** is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Vreemdelingenwet 2000. Het ministerie brengt regelmatig verslag uit over het asielbeleid aan de Tweede Kamer. Deze zogenaamde 'Vluchtelingenrapportages' zijn te vinden op www.justitie.nl, ga naar rapporten en nota's.

Het **Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA)** is een zelfstandig bestuursorgaan van het ministerie van Justitie. Het COA is verantwoordelijk voor de eerste opvang en huisvesting van asielzoekers. Cijfers over de centrale opvang (bezetting, doorstroom, herkomst van asielzoekers) zijn te vinden op www.coa.nl.

[Www.cbs.nl](http://www.cbs.nl) is de website van het **Centraal Bureau voor Statistiek**. De rubriek 'Cijfers' geeft verschillende zoekingen, waaronder veel cijfers over vluchtelingen, asielzoekers en allochtonen in Nederland.

Het **Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute (NIDI)** doet onderzoek naar demografische ontwikkelingen in Nederland. Op de website www.nidi.nl zijn verslagen van deze onderzoeken te vinden.

De **UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees)** is de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties. De afdeling registratie en statistieken publiceert regelmatig overzichten van het aantal vluchtelingen, asielzoekers, ontheemden, teruggekeerde vluchtelingen en anderen die de UNHCR wereldwijd ondersteunt op www.unhcr.ch.

De niet-regeringsgebonden organisatie **U.S. Committee for Refugees** brengt ieder jaar het 'World Refugee Survey' uit, een inmiddels gerenommeerd overzicht van de omstandigheden waarin vluchtelingen verkeren. Op www.refugees.org worden deze overzichten per land gepubliceerd.

De **ECRE** is een koepelorganisatie van 74 niet-regeringsgebonden organisaties uit 31 landen, waaronder Nederland. De ECRE zet zich in voor humane en rechtvaardige asielprocedures en goede mogelijkheden voor integratie voor vluchtelingen in de Europese Unie. Op www.ecre.org zijn statistische gegevens uit veel Europese landen bijeengebracht.

5 Over VluchtelingenWerk Nederland

VluchtelingenWerk Nederland komt op voor de rechten van vluchtelingen en helpt hen bij het opbouwen van een nieuw bestaan in Nederland. De organisatie draait op de inzet van vrijwilligers en betaalde medewerkers. Daarnaast is de steun van donateurs die zich achter de doelstellingen van VluchtelingenWerk scharen, onontbeerlijk.

**Wilt u ons steunen? Word donateur van VluchtelingenWerk Nederland!
Bel 020-3467214 voor een gratis informatiepakket,
of kijk op www.vluchtelingenwerk.nl voor meer informatie.**

*VluchtelingenWerk
Nederland*

16

VluchtelingenWerk Nederland
Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
Telefoon: 020-3467200
Fax: 020-6178155
Website: www.vluchtelingenwerk.nl
E mail: info@vluchtelingenwerk.nl
Giro: 123488, Amsterdam

VluchtelingenWerk Nederland. Wij maken er werk van.